

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»
(шифр та найменування спеціальності)

на тему:

**«ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ОДЕСЬКИЙ КАБЕЛЬНИЙ
ЗАВОД «ОДЕСКАБЕЛЬ»»)**

Виконавець:

студент факультету ЦЗФН

Донцов Артем Володимирович _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Кошельок Г.В. _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Одним з цільових орієнтирів Концепції довгострокового соціально-економічного розвитку України є створення конкурентоспроможної економіки знань і високих технологій. Розроблена на її основі Стратегія встановлює ключовою метою переведення вітчизняної економіки на інноваційний шлях розвитку. Зміни, що відбуваються призводять до того, що на сучасному етапі розвитку економіки особливої актуальності набувають питання управління нематеріальними активами. Невід'ємною частиною управління нематеріальними активами є оцінка його ефективності. Все це обумовило вибір тема даної роботи.

Мета дослідження полягає в визначенні ефективності використання нематеріальних активів на підприємстві.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити економічну сутність нематеріальних активів на підприємстві;
- розглянути класифікацію нематеріальних активів й фактори, що впливають на них;
- визначити показники стану та ефективності використання нематеріальних активів підприємства;
- обговорити ефективність управління нематеріальними активами;
- охарактеризувати діяльність ПАТ Одеський кабельний завод «Одескабель» і визначити його основні техніко-економічні показники на підставі наявної фінансової інформації за 2015-2017 рр.;
- провести аналіз динаміки, складу, структури нематеріальних активів підприємства;
- оцінити ефективність використання нематеріальних активів підприємства;
- розглянути основні інструменти підвищення ефективності використання нематеріальних активів підприємства;
- розробити конкретні заходи підвищення ефективності використання нематеріальних активів підприємства підприємства.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є підвищення ефективності використання нематеріальних активів на ПАТ Одеський кабельний завод «Одескабель».

Предметом дослідження при написанні даної кваліфікаційної роботи стали теоретичні та практичні аспекти підвищення ефективності використання нематеріальних активів підприємства.

Для досягнення мети кваліфікаційної роботи та виконання поставлених завдань використовувалися такі методи дослідження: теоретичного узагальнення; методи статистичного спостереження; графічний метод; коефіцієнтний метод та метод порівняння; горизонтальний, вертикальний; наукової абстракції та узагальнення – для розробки рекомендацій щодо

підвищення ефективності використання нематеріальних ресурсів на підприємстві.

Інформаційною базою дослідження є закони України, наукові публікації, фінансова, оперативна та статистична звітність ПАТ «Одескабель» за 2015-2017 роки.

Практичне значення одержаних результатів може бути використано у діяльності ПАТ «Одескабель» для визначення шляхів зростання доходу підприємства.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (37 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 67 сторінок. Основний зміст викладено на 64 сторінках. Робота містить 18 таблиці, 4 рисунка.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

В першому розділі роботи «Теоретичні аспекти нематеріальних активів підприємства» розглянуто та узагальнено економічна сутність нематеріальних активів підприємства, наведена класифікація, показники, що характеризують стан і ефективність використання нематеріальних активів підприємства, основні методи управління.

У другому розділі «Аналіз нематеріальних активів ПАТ «Одескабель» охарактеризований стан кабельної продукції товариства, проведено аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства. Проаналізовано динаміки, складу, структури нематеріальних активів, ефективність використання динаміки, складу, структури нематеріальних активів підприємства за допомогою аналітичних таблиць і діаграм.

Третій розділ «Шляхи підвищення ефективності використання нематеріальних активів підприємства» присвячений основним напрямкам підвищення ефективності використання нематеріальних активів підприємства, запропоновано заходи підвищення ефективності використання нематеріальних активів підприємства.

ВИСНОВКИ

1. Основними факторами зростання вартості компанії й ефективності виробництва в сучасній економіці є нематеріальні активи, вони мають досить складну природу походження. Таким чином, найбільш актуальними є питання, пов'язані з оцінкою ефективності виробництва як з боку науково-дослідних компаній, так і з боку реального сектора економіки. Нематеріальні активи є новим об'єктом спостереження, обліку, аналізу й управління в господарській практиці. Питома вага нематеріальних активів у загальній величині активів вітчизняних господарюючих суб'єктів порівняно із зарубіжними надзвичайно низька. Наявність нематеріальних активів у складі майна характеризує обрану господарюючим суб'єктом стратегію як інноваційну.

2. Нематеріальні активи відрізняються двома критеріями: не мають матеріальної форми і мають здатність приносити організації економічні

вигоди (дохід). Нематеріальні активи є одним з найбільш складних об'єктів дослідження з боку зовнішнього аудитора, оскільки не мають матеріальної форми й невідчутні. Особливу увагу приділяють властивостям нематеріальних активів, які залежать від можливості одночасного використання, унікальності, відсутності внутрішньої цінності, можливості опосередкованого впливу на результати.

Фактори, пов'язані з нематеріальними активами підприємства залежать від надійності й терміну правової охорони, відображення в обліку, балансової і ринкової вартості, новизни, кількості користувачів тощо.

3. Для визначення стану основних нематеріальних активів і ефективності їх використання можуть застосовуватися показники, які характеризують: рівень забезпечення підприємства нематеріальними активами; їх стан; ефективність їх використання. Стан нематеріальних активів характеризується такими показниками: коефіцієнтом оновлення; коефіцієнтом вибуття; коефіцієнтом приросту; коефіцієнтом зносу; коефіцієнт придатності. Ефективність використання нематеріальних активів характеризують показники доходності нематеріальних активів, віддача нематеріальних активів.

4. Ефективність використання нематеріальних активів на українських підприємствах є низькою, тому існують шляхи підвищення їх використання: ефективність управління нематеріальними активами можна оцінювати на основі їх ринкової вартості, ринкової капіталізації, оцінюються на основі сукупності показників і використовують традиційні показники.

5. Кабельна промисловість відноситься до наукомістких галузей виробництва. Результати аналізу проводилися на підставі фінансової звітності ПАТ «Одескабель» за 2014-2017 рр. Аналіз основних техніко-економічних показників, наведених в таблиці, свідчить про достатньо високий рівень ефективності виробництва, але мають місце такі показники, що потребують поліпшення і швидкого реагування. Товариство має певні проблеми з платоспроможністю та фінансовою стійкістю.

6. Питома вага нематеріальних у валюті балансу знизилася з 0,16 % у 2015 році до 0,13 % у 2017 році. Варто зазначити, нематеріальні активи займають невелику частку у балансі ПАТ «Одескабель». Аналіз показників зміни стану нематеріальних активів підприємства свідчить, що коефіцієнт оновлення основних засобів протягом аналізованого періоду зріс з 0,058 % у 2015 році до 0,176 % у 2017 році. Зростання цього показника в динаміці можна оцінити як позитивну тенденцію розвитку інноваційної діяльності підприємства. При чому коефіцієнт вибуття також зростає за ці роки. Коефіцієнт приросту показує, що коефіцієнти оновлення зростають швидше, ніж коефіцієнти вибуття Це є позитивним моментом у діяльності товариства.

7. Результати аналізу показали, що показники ефективності використання нематеріальних активів мають різноплановий характер, так спостерігається зниження рентабельності нематеріальних активів і рентабельності продаж, проте як зростає фондівіддача нематеріальних активів і їх оборотність. При цьому темпи приросту чистого доходу

опереджають темпи зростання нематеріальних активів, але темпи приросту нематеріальних активів опереджають темпи зростання прибутку від реалізації продукції. Дохідність нематеріальних активів знизилася з 130,55 % у 2015 році до 80,64 % у 2017 році. Основними факторами зростання дохідності є прискорення оборотності нематеріальних активів і підвищення рентабельності продаж.

8. У дослідженні визначені інструменти підвищення ефективності використання нематеріальних активів підприємства. Основними інструментами стали: правовий захист і захист прав на нематеріальні активи, облікова політика, страхування нематеріальних активів, оптимізація структури ресурсного потенціалу тощо.

9. В роботі запропоновано заходи щодо підвищення ефективності використання нематеріальних активів підприємства: *впровадження у систему управління підприємством модуля «Логістика» у рамках автоматизованої системи управління «SteERP»*. У результаті впровадження заходу прибуток від операційної діяльності зросте на 5113 тис. грн. або на 3,6 %. А дохідність нематеріальних активів зросте на 3,66 грн.

Даний захід не потребує додаткових вкладень, необхідно розробити план впровадження заходу в діяльність підприємства та призначити відповідальних за його виконання.

Наступний захід – це придбання програми Project Expert У результаті впровадження заходу прибуток від операційної діяльності зросте на 877,5 тис. грн. або на 0,6 %. А дохідність нематеріальних активів зросте на 0,34 грн.

Окупність даного заходу складе 0,05 року.

У цілому за двома заходами прибуток від операційної діяльності зросте на 5990,5 тис. грн. і складе 146484,5 тис. грн. Дохідність нематеріальних активів складе 104,68 тис. грн., тобто зросте на 4 %.

АНОТАЦІЯ

Донцов А.В. «Ефективність використання нематеріальних активів підприємства (на прикладі ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»»).

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»

(шифр та назва спеціальності)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти використання нематеріальних активів підприємства.

Проаналізовано основні результати діяльності ПАТ «Одескабель», динаміки, складу та структури нематеріальних активів.

Запропоновано конкретні практичні заходи щодо підвищення ефективності використання нематеріальних активів.

Ключові слова: нематеріальні активи, ефективність використання, гудвіл, інтелектуальний ресурс.

ANNOTATION

Dontsov A.V. «"Efficiency of using intangible assets of the enterprise (for example, PJSC "Odessa Cable Plant Odeskabel ")»

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 6.030504 «Business Economics»

(code and name of the specialty)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2019.

(code and name of the specialty)

The theoretical aspects of the use of intangible assets of the enterprise are considered in the paper.

The main results of PJSC "Odeskabel" activity, dynamics, composition and structure of intangible assets are analyzed.

Specific practical measures to increase the efficiency of the use of intangible assets are proposed.

Key words: intangible assets, efficiency of use, goodwill, intellectual resource.